

Lilja Olkkosen työpäivien kohokohtia ovat olleet hetket, jolloin asiakas lähtee tyytyväisenä pois kaupasta.

KUIN KUULUISI PERHEESEEN

Eläkkeelle: 50 vuotta samassa kaupassa työskennelleen Lilja Olkkosen työtehtävät ovat muuttuneet lattiaa pesusta laktoosittomien tuotteiden tunnistamiseen.

KITEE
Viivi Tikanmäki

Kupiaisen kaupan lihatiskin takana seisoo hymyilevä Lilja Olkkonen. Hän tervehtii asiakasta, kysyy, mitä saisi olla ja tarttuu pihdeillä leikkeleisiin. Hän käärii ne pakettiin tottunein sormin. Tottunein siksi, että hän on tehnyt lähes koko uransa samassa paikassa ja työskennellyt aina lihaosastolla.

Mutta nykyinen K-Supermarket Kupiainen ei ole ollut Olkkosen, 66, ainoa työpaikka. Hän aloitti kauppauransa viisitoista-kesäisenä vuonna 1962 Haminassa, jossa veli oli ollut töissä. Vuoden päästä hän palasi kuitenkin takaisin synnyinseudulleen Kiteelle ja pääsi samana kesänä töihin Kupiaiseen.

Siellä hän on viihtynyt 50 vuotta. Tarkalleen.
– Olen aina pitänyt Kupiaista varmana ja turvallisena työpaikkana, eikä pelkoa työttömyydestä ole ollut koko aikana.

Työskentely samassa paikassa

näin pitkään on ollut Olkkoselle mieluisa, eikä ollenkaan tylsää.

– Minusta on ollut tosi kivaa: hyvä työpaikka, työnantaja on ollut hyvä ja työkaverit ovat olleet tosi mukavia ja yleensä työyhteisö on oikein hyvä, että ei ole mitään pahaa sanottavaa. Vanhoista työkavereista on tullut ystäviä. Olen tuntenut työpaikan omakseni.

– Jos olen ihan rehellinen, niin en voi sanoa, että olisi ollut tylsää. Minusta on ollut tosi kivaa, kun siellä on saanut tehdä vapaasti työtä, miten itse haluaa. Kukaan ei ole hengittänyt sellän takana.

Kaupan ala oli luonteva valinta Olkkoselle, jonka molemmat enot ja veli työskentelivät alalla; toinen enoista jopa omisti kaupan.

– Pienestä asti oli vain kauppa. Sitä leikittiin kaupaa sisarus-ten kesken. Oikeastaan muuta alaa minä en ajatellutkaan silloin nuorena.

Silloin, kun hän aloitti työt Kupiaisessa, se oli kuin sekatarakauppa ja työntekijät tekivät

monenlaista työtä. Kun myymälä muuttui uuteen muotoon, hän löysi paikkansa automaattisesti lihapuolelta.

Työssään hän pitää eniten työskentelystä ihmisten parissa.

– Tykkään asiakaspalvelusta ja asiakkaista. Monesta heistä on tullut ihan ystäviä.

Kesälomillaan Kiteellä vierailevista asiakkaista on tullut hänelle läheisiä. Heitä on ollut mukavaa nähdä aina talven jälkeen.

Viidenkymmenen vuoden aikana Lilja Olkkonen on ehtinyt nähdä monenlaisia muutoksia kaupan alalla. Kun hän aloitti työt 1960-luvulla, jokainen, myös lihaosaston työntekijä, palveli asiakkaan loppuun asti. Myyjän tuli hakea tavara, rahastaa ja kirjoittaa kuitti.

– Hinta laskettiin käsin yhtein; ei ollut tällaisia laskukoneita. Yhteenlaskutaito kehittyi.

1960-luvulla kauppoissa ei käynyt erikseen siivoojia, vaan homman hoitivat myyjät itse. – Meillä oli torstai-iltaisin lattiaa pesu. Eikä ollut mitään

pesimiä, vaan me polvillamme luutustimme lattiaa. Me kutsuimme sitä lattiakonvaksi.

– Ja olimmehan me silloin 1960-luvun alussa, kun satoi hirveästi lunta, lumitöissä ulkona. Yleensä pojat tekivät lumityöt, mutta yhden kerran minäkin olin mukana.

Näkyvimpiä muutoksia on erikoisruokavaliotuotteiden ilmestyminen. Kaupan alalla työskentelevien täytyy jatkuvasti tutustua uusien tuotteiden tuoteselosteisiin sekä lukea ammattilehtiä. Siksi Olk-

”Meillä oli torstai-iltaisin lattiaa pesu. Eikä ollut mitään pesimiä, vaan me polvillamme luutustimme lattiaa.

konen kokeekin, että kaupan ala on haastavampaa nykyään kuin ennen.

– 1960- ja -70-luvuilla kukaan ei kysellyt, sisältäkö tämä laktoosia tai paljon tuotteessa on rasvaa. Nyt pitää tietää paljon tuotteista. Kaupan ala on muuttunut tosi vaativaksi.

Nykyään täytyy myös aamuisin tarkistaa tuotteiden päivämäärät. Aikaisemmin parasta ennen -päiväyksiä ei edes ollut.

Työssä jaksamista on auttanut osa-aikaeläkkeelle jääminen kahdeksan vuotta sitten.

– Se on ollut tosi hyvä, olen tykännyt siitä. Siksi olen jaksanut käydä vähän pitempään töissä. Joka päivä kaupan alalla työskentely on kuitenkin aika raskasta ainakin vanhemmalla iällä.

Eläkepäiviä odottavat kankaita ja villalankaa pursuavat komerot.

– Saa nähdä, jos ensi talvena lähtisin jollekin kurssille. Kun on nyt uusi ompelukonekin, niin pitäisihän sitä hyödyntää. Hän aikoo myös ulkoilla enemmän ja hoitaa kolmevu-

tiasta lapsenlastaan, joka asuu naapurissa.

Enemmän aikaa jää myös 18-vuotiaalle Lauralle, joka on käynyt vauvasta asti paljon Olkkosten luona. Hän on saanut tulla sinne kuin mummolaan.

Miehensä Lilja Olkkonen tapasi tavallaan työn kautta. Tämän sisar oli nimittänyt hänen työkaverinsa.

– Hän pyysi minut käymään kotonaan yhtenä kesänä. Siellä hän tämä ukkeli istui kiikkutuolissa. Siitä kai se lähti. Varmaan tuolla tanssilavalla tavattiin sitten oikeissa merkeissä. Minä muistan sen aina, kun hän istui kiikkutuolissa, kun menimme sinne siskon kanssa.

Olkkonen sanoo tunteensa työpaikkaylpeyttä. Hän on todella nauttinut työstään, mistä kertoo sekin, ettei hän ollut valmis jäämään eläkkeelle kolme vuotta sitten, jolloin se olisi ollut mahdollista.

Nyt hän on kuitenkin valmistautunut henkisesti eläkkeelle jääntiin. Kauppa ei poistu kotoaan hänen elämästään, sillä

siellä tulee varmasti asioitua. Ja kyllä Olkkonen on valmis joskus menemään tuuraamaan, jos sille on tarvetta.

– Kun olen näin pitkään ollut töissä, niin olen kasvanut ihan niin kuin kuuluisin kauppias-perheeseen.

TIETOKULMA

Lilja Olkkonen

■ Syntynyt vuonna 1947 Kiteellä.

■ Työskennellyt kiteeläisessä K-Supermarket Kupiaisessa 50 vuotta.

■ Työskenteli sitä ennen vuoden kaupassa Haminassa.

■ Koulutus: kansakoulu, myyjän kurssit, lihamestarin kurssi, esimieskurssit.

■ Perhe: Mies, poika, lapsenlapsi ja Laura.